

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ЕКОЛОГІЇ ТА МЕДИЦИНИ»
Кафедра внутрішньої медицини з курсом ендокринології**

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«ЕНДОКРИНОЛОГІЯ»

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Другий (магістерський) рівень

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Магістр

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 22 Охорона здоров'я

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 222 Медицина

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри внутрішньої медицини
з курсом ендокринології

Протокол № 4 від «9» 9 2020 р.

Завідувач кафедри д. мед. н. Пострелко В. М.

Київ 2020

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Ендокринологія
Викладач (-і)	к.м.н., Михайленко О.Ю.
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	maemendocrinology@gmail.com
Формат дисципліни	Нормативна
Обсяг дисципліни	60 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	Відповідно графіка
2. Анотація до курсу	
<p>Ендокринологія є наукою про будову і функціонування залоз внутрішньої секреції, вироблених ними гормони, способи їх утворення та вплив на організм людини. Поняття про залози внутрішньої секреції вперше було сформульовано німецьким натуралістом і фізіологом І. П. Мюллером в 1830 році. Становлення ендокринології в окрему галузь медичної науки, а також її розвиток відбувся в кінці ХІХ-початку ХХ століть. У період становлення цієї науки з'явилися перші роботи, що описують симптоми таких захворювань: цукровий діабет, Базедова хвороба, ендемічний зоб. У процесі клініко-хімічних досліджень було зроблено висновок, що залози внутрішньої секреції функціонують НЕ розрізнено, а пов'язані в єдину систему.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
Мета	враховуючи загально-біологічне значення ендокринології, як науки про залози внутрішньої секреції та гормони, які вони продукують, викладання цієї дисципліни студентам Інституту природничих наук має за мету ознайомити студентів: із будовою та функцією ендокринної системи; з механізмами гормональної регуляції та інтеграції функцій в організмі людини; з причинами ендокринних порушень та їх профілактикою.
Цілі	<ul style="list-style-type: none"> • подати необхідні сучасні дані з основ ендокринології, як науки про залози внутрішньої секреції та гормони, які ці залози продукують; • викласти основні відомості по анатомії, фізіології ендокринної системи; • ознайомити студентів з механізмом дії гормонів; • охарактеризувати основні прояви ендокринних дисфункцій та шляхи їх профілактики.
4. Результати навчання (компетентності)	
Знати:	<ul style="list-style-type: none"> • анатоמו-фізіологічні характеристики залоз внутрішньої секреції; • механізми гормональної регуляції функцій в організмі людини; • фактори, які викликають та провокують ендокринні порушення; • основні прояви дисфункцій залоз внутрішньої секреції; - принципи профілактики порушень.
Уміти:	<ul style="list-style-type: none"> • застосувати теоретичні знання лекційного курсу в своїй майбутній педагогічній діяльності та на практичних заняттях; • визначати основні прояви порушення функцій гіпоталамо-гіпофізарної системи щитоподібної, щилоковидної, вилочкової, підшлункової, статевих залоз та наднирників; • застосувати набуті знання в своїй майбутній професійній діяльності для профілактики розвитку порушень функції залоз внутрішньої секреції у вихованців.
5. Організація навчання курсу	
<i>Обсяг курсу</i>	
Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	10
Практичні (семінарські) заняття	30
Самостійна робота	20

<i>Ознаки курсу</i>					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий		
11-12 семестр	Ендокринологія	6 курс	Нормативний		
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки, %	Термін виконання
Тема 1 Ендокринологія, як наука. Гормони та місце їх утворення в організмі. Основні функції гормонів. Рівні організації функції гормонів.	лекція	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	Згідно розкладу
Тема 2 Гіпоталамо- гіпофізарні захворювання. . Акромегалія і гігантизм. Хвороба Іценко-Кушинга. Гіперпролактинемія. Гіпопітуїтаризм	лекція	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	Згідно розкладу
Тема 3 Хронічні ускладнення цукрового діабету: класифікація, патофізіологія, принципи діагностики, лікування та профілактики.	лекція	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	Згідно розкладу
Тема 4 Актуальні питання клінічної тиреоїдології. Патофізіологічні основи, підходи до діагностики та лікування найпоширеніших захворювань щитоподібної залози.	лекція	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	Згідно розкладу
Тема 5 Сучасні принципи діагностики та лікування захворювань гіпоталамогіпофізарної системи	лекція	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	Згідно розкладу
Тема 6 Гіпоглікемічні стани: патофізіологія, клініка, диференціальна діагностика, тактика лікування і профілактики	практичне	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	Згідно розкладу
Тема 7 Діабетична кетоацидотична кома: патогенез, діагностика, диференціальна діагностика, тактика лікування і профілактики	практичне	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	Згідно розкладу
Тема 8 Гіперосмолярна та лактацидемична коми: патогенез, клініка, диференціальна діагностика, принципи лікування.	практичне	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	Згідно розкладу
Тема 9 Йодodefіцитні захворювання: епідеміологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.	практичне	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	Згідно розкладу
Тема 10 Сучасні принципи раціональної діагностики та моніторингу захворювань щитоподібної залози	практичне	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	Згідно розкладу
Тема 11 Вузловий нетоксичний зоб: класифікація, етіологія, клінічна картина, підходи до діагностики та лікування	практичне	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	Згідно розкладу
Тема 12 Тиреотоксикоз: етіологія, патогенез, клініка, ускладнення, діагностика, диференційна діагностика лікування.	практичне	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	Згідно розкладу
Тема 13 Гіпотиреоз: класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика,	практичне	Базова, допоміжна – відповідно до	2 год.	2	Згідно розкладу

лікування.		п. 8			
Тема 14 Тиреоїдити: класифікація, етіологія, патогенез, клініка, диференціальна діагностика, лікування	практичне	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	<i>Згідно розкладу</i>
Тема 15 Патологія щитоподібної залози та вагітність: особливості перебігу, діагностики, лікування	практичне	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	<i>Згідно розкладу</i>
Тема 16 Невідкладні стани, спричиненні захворюваннями щитоподібної залози.	практичне	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	<i>Згідно розкладу</i>
Тема 17 Діагностичні критерії, особливості перебігу, диференційна діагностика, особливості діагностики та лікування патології прищитоподібних залоз	практичне	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	<i>Згідно розкладу</i>
Тема 18 Ожиріння, як складова метаболічного синдрому. Класифікація, етіологія та патогенез. Діагностичні критерії, диференціальний діагноз, профілактика і лікування	практичне	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	<i>Згідно розкладу</i>
Тема 19 Акромегалія та гігантизм. Етіологія, патогенез, клініка, диференціальна діагностика, принципи лікування	практичне	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	<i>Згідно розкладу</i>
Тема 20 Нецукровий діабет: етіологія, патогенез, клініка, діагноз, диференціальний діагноз, лікування.	практичне	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	<i>Згідно розкладу</i>
Тема 21 Загальна характеристика гормонів та механізмів їх дії. Нейроендокринно-імунна регуляція організму.	самостійне	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	<i>Згідно розкладу</i>
Тема 22 Сучасна класифікація цукрового діабету. Лабораторні критерії діагностики та компенсації захворювання	самостійне	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	<i>Згідно розкладу</i>
Тема 23 Особливості клінічного перебігу та лікування цукрового діабету 1 типу.	самостійне	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	<i>Згідно розкладу</i>
Тема 24 Особливості клінічного перебігу та лікування цукрового діабету 2 типу	самостійне	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	<i>Згідно розкладу</i>
Тема 24 Діабетична мікроангіопатія: патогенез, класифікація, клінічні форми, лікування і профілактика.	самостійне	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	<i>Згідно розкладу</i>
Тема 25 Діабетична макроангіопатія: патогенез, основні локалізації, клініка, лікування і профілактика.	самостійне	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	<i>Згідно розкладу</i>
Тема 26 Діабетична нейропатія: класифікація, патогенез, клініка, диференціальна діагностика, підходи до лікування.	самостійне	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	<i>Згідно розкладу</i>
Тема 27	самостійне	Базова, допоміжна –	2 год.	2	<i>Згідно</i>

Синдром діабетичної стопи. Клінічні форми, діагностика, лікування.		відповідно до п. 8			<i>розкладу</i>
Тема 28 Ведення хворих на цукровий діабет за необхідності хірургічних втручань	самостійне	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	<i>Згідно розкладу</i>
Тема 29 Гестаційний цукровий діабет: клініко-діагностичні критерії та лікарська тактика	самостійне	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	<i>Згідно розкладу</i>
Тема 30 Гіпоглікемічні стани: патофізіологія, клініка, диференціальна діагностика, тактика лікування і профілактики.	самостійне	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	2 год.	2	<i>Згідно розкладу</i>
Змістовний модуль 1					
Теми 1-30	Лекція/практична/самостійна	Базова, допоміжна – відповідно до п. 8	60	100	<i>Згідно розкладу</i>

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>Поточний контроль здійснюється на основі контролю теоретичних знань, навичок і вмінь на практичних заняттях. Самостійна робота студента оцінюється на практичних заняттях і є складовою підсумкової оцінки студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу. Формами поточного контролю є:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді, з визначенням правильної послідовності дій, з визначенням відповідності, з визначенням певної ділянки на фотографії чи схемі («розпізнавання»); б) індивідуальне усне опитування, співбесіда; в) розв'язання типових ситуаційних задач; г) ідентифікація збудників і переносників збудників паразитарних хвороб на фотографіях, макро- і мікропрепаратах; д) контроль практичних навичок; е) розв'язання типових задач з генетики і медичної генетики. <p>Оцінки у національній шкалі («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи.</p> <p>Підсумковий контроль успішності навчання проводиться у вигляді екзамену (диф.заліку, заліку) (письмово, усно).</p> <p><i>Для дисциплін, формою підсумкового контролю яких є залік:</i></p> <p><i>Оцінювання поточної навчальної діяльності.</i> Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за чотирибальною (традиційною) шкалою оцінювання. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені програмою дисципліни. Студент повинен отримати оцінку з кожної теми (на кожному занятті з практичної підготовки) . Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали. Підсумкова оцінка за поточну навчальну діяльність визнається як середнє арифметичне (сума оцінок за кожне заняття ділиться на кількість занять у семестрі) та переводиться у бали за Таблицею 1.</p> <p>Таблиця 1. Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)</p>
-----------------------------------	---

4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала
5	200	4,47	179	3,94	158	3,42	137
4,97	199	4,45	178	3,92	157	3,4	136
4,95	198	4,42	177	3,89	156	3,37	135
4,92	197	4,4	176	3,87	155	3,35	134
4,9	196	4,37	175	3,84	154	3,32	133
4,87	195	4,35	174	3,82	153	3,3	132
4,85	194	4,32	173	3,79	152	3,27	131
4,82	193	4,3	172	3,77	151	3,25	130
4,8	192	4,27	171	3,74	150	3,22	129
4,77	191	4,24	170	3,72	149	3,2	128
4,75	190	4,22	169	3,7	148	3,17	127
4,72	189	4,19	168	3,67	147	3,15	126
4,7	188	4,17	167	3,65	146	3,12	125
4,67	187	4,14	166	3,62	145	3,1	124
4,65	186	4,12	165	3,6	144	3,07	123
4,62	185	4,09	164	3,57	143	3,05	122
4,6	184	4,07	163	3,55	142	3,02	121
4,57	183	4,04	162	3,52	141	3	120
4,55	182	4,02	161	3,5	140	Менше 3	Недос- татньо
4,52	181	3,99	160	3,47	139		
4,5	180	3,97	159	3,45	138		

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до ПК становить 120 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену становить 72 бали. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за традиційною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми.

Оцінювання самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового модульного контролю.

Таблиця 2. Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються іспитом (диференційованим заліком))

4- бал ьна шка ла	120- бальна шкала	4- бальна шкала	120- бальна шкала	4- бальна шкала	120- бальна шкала	4- бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	4,45	107	3,91	94	3,37	81
4,95	119	4,41	106	3,87	93	3,33	80
4,91	118	4,37	105	3,83	92	3,29	79

4,87	117	4,33	104	3,79	91	3,25	78
4,83	116	4,29	103	3,74	90	3,2	77
4,79	115	4,25	102	3,7	89	3,16	76
4,75	114	4,2	101	3,66	88	3,12	75
4,7	113	4,16	100	3,62	87	3,08	74
4,66	112	4,12	99	3,58	86	3,04	73
4,62	111	4,08	98	3,54	85	3	72
4,58	110	4,04	97	3,49	84	Менше 3	Недостатньо
4,54	109	3,99	96	3,45	83		
4,5	108	3,95	95	3,41	82		

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час підсумкового контролю засвоєння студентом знань, становить 80 балів.

Таблиця 3. Шкала оцінювання диференційованого (іспиту) заліку:

Національна шкала	Бальна шкала
«5»	70-80
«4»	60-69
«3»	50-59

Оцінювання підсумкового контролю вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 60% від максимальної суми балів (для 200-бальної шкали – не менше 50 балів).

Кінцева кількість балів, яку студент набрав з дисципліни визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність (Таблиця 2) та за підсумковий контроль (диференційований залік, іспит) (Таблиця 3).

Вимоги до письмової роботи Підсумкова письмова робота виконується у формі контрольної роботи.

Практичні заняття Модуль 1

Аудиторна робота

Змістовий модуль 1

Теми 1-20	сума		
Контрольна робота – 0	30		
Тест – 10			
Робота на парах – 20			
Реферат/презентація – 0			

Умови допуску до підсумкового контролю Семестровий контроль передбачений у формі заліку. Передбачає підсумкову оцінку у 200-бальній шкалі як сума оцінок за поточний контроль знань (усне опитування, письмове опитування, тести, перевірка ідентифікації мікропрепаратів, рефератів), результатів складання 2-х змістових модулів.

7. Політика курсу

Організація навчального процесу здійснюється із застосуванням Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) оцінювання успішності студентів. Зараховуються бали, набрані при поточному опитуванні, самостійній роботі та бали підсумкового контролю. При цьому обов'язково враховується присутність студента на заняттях та його активність під час практичних робіт. Недопустимо: пропуски та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом

чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше зданого теоретичного і практичного матеріалу.

8. Рекомендована література

Базова:	<p>1. Боднар П.М. Ендокринологія. – Вінниця: Нова Книга, 2010р.- 464 ст.; 2. Єфімов А.С., Боднар П.М., Больова О.В. Енциклопедія: Підручник/За ред. А.С.Єфімова. – К. : Вища школа, 2004 – 494с.; 3. 4.</p> <p>2. Посібник з ендокринології /Боднар П.М., Комісаренко Ю.І., Михальчишин Г.П. Посібник з ендокринології /: За ред. П.М. Боднара і С.Д. Максименка. – К.: Здоров'я, 2004. – 184с.; 5. 6. Дедов І.І., Мельниченко Г.А., Фадеев В.Ф. Ендокринологія. Учебник.- М.: ГЭОТАР-Медиа. 2007. – 432с.; 7. 8.</p> <p>3. Боднар П. М., Приступок О. М., Щербак О. В. Ендокринологія/За ред.проф. П. М. Боднара. –К.:Здоров'я, 2002. -512с. . 9.</p> <p>4. Волосовець О.П., Кривопустов С.П., Криворук І.М., Навчальний посібник з дитячої ендокринології – Тернопіль: Укрмедкнига, 2004. – 495 с.</p> <p>5. Тронько М.Д., Боднар П.М., Ю.І. Комісаренко. Історія розвитку ендокринології в Україні. – К.: Здоров'я, 2004. – 68 с.</p> <p>6. Пішак В.П., Хмара Т.В., Козуб М.М. Ембріогенез чоловічих статевих органів у нормі та патології - Чернівці : Медуніверситет, 2006. - 367 с. :</p>
Допоміжна:	<p>7. Резников А.Г., Пишак В.П., Косенко Н.Д. Пренатальный стресс и нейроэндокринная патология – Черновцы: Медакадемия 2004.- 320с.;</p> <p>8. Зубкова С. Т., Тронько Н. Д. Сердце при эндокринных заболеваниях. К: 000»ДСГ Лтд», 2006. – 200с.</p> <p>9. Сергієнко О.О.,Єфімов А.С., Єфімов Д.А. Діабетична кардіоміопатія: - ЛьвівКиїв: Кварт. 2007.- 341с.;</p> <p>10. Тронько М.Д. Ковзун О.І. Пушкарьов В.М. Механізми регуляції стероїдогенезу в корі надниркових залоз. – К.: Центр навчальної літератури. 2006. – 304с.</p>

Викладач

к.м.н. Михайленко О.Ю.